

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 20.5.2015 г.
COM(2015) 204 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

относно задължителното посочване на страната на произход или мястото на произход за непреработени храни, продукти с една съставка и съставки, които представляват над 50 % от дадена храна

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	Въведение	3
2.	Задължително и доброволно етикетирание	4
3.	Обхванати храни	4
4.	Преглед на сектора и на веригата на доставка	5
4.1.	Преглед на хранителния сектор на ЕС	5
4.2.	Преглед на веригата на доставка за производство на храни.....	5
4.3.	Използване на доброволно етикетирание на произхода и схеми на ЕС за качество	6
5.	Отношение на потребителите към информацията за произхода на храните	6
6.	Възможни варианти и начини на етикетирание на произхода на непреработени храни, продукти с една съставка и съставки, които представляват над 50 % от дадена храна	7
7.	Анализ на разходите и ползите при различните варианти.....	8
7.1.	Въздействие върху поведението на потребителите.....	8
7.2.	Икономическо въздействие.....	8
7.2.1.	Оперативни разходи на ССОП.....	8
7.2.2.	Въздействие върху вътрешния пазар и международната търговия	9
7.2.3.	Административна тежест за предприятията.....	9
7.2.4.	Допълнителна тежест за органите на публичната власт	10
7.2.5.	Разходи за потребителите.....	10
7.2.6.	Въздействие върху околната среда	10
7.3.	Разходи и ползи на отделните варианти	10
8.	Заключения	13

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

относно задължителното посочване на страната на произход или мястото на произход за непреработени храни, продукти с една съставка и съставки, които представляват над 50 % от дадена храна

1. ВЪВЕДЕНИЕ

В член 26, параграфи 5 и 6 от Регламент (ЕС) № 1169/2011 на Европейския парламент и на Съвета за предоставянето на информация за храните на потребителите (по-долу „регламент за ПИХП“)¹ се изисква от Комисията да представи редица доклади на Европейския парламент и Съвета относно възможността за разширяване на задължителното етикетиране на произхода за следните категории храни:

- а) видове месо, различни от говеждо, свинско, овче, козе месо и месо от домашни птици
- б) мляко;
- в) използвано като съставка на млечните продукти мляко;
- г) непреработени храни;
- д) продукти с една съставка;
- е) съставки, които представляват над 50 % от дадена храна.

Настоящият доклад обхваща непреработени храни, продукти с една съставка и съставки, които представляват над 50 % от дадена храна.

Съгласно член 26, параграф 7 от регламента за ПИХП докладът анализира:

- необходимостта от информиране на потребителя,
- приложимостта на такова етикетиране, както и
- разходите и ползите от въвеждането такива мерки, включително правното въздействие върху вътрешния пазар и въздействието върху международната търговия.

Настоящият доклад се основава главно върху резултатите от външно проучване, поръчано от ГД „Здравеопазване и безопасност на храните“ и проведено от Консорциума за оценка на хранителната верига (FCEC),² което

¹ Регламент (ЕС) № 1169/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. за предоставянето на информация за храните на потребителите (ОВ L 304, 22.11.2011 г., стр. 18).

² Study on the mandatory indication of country of origin or place of provenance of unprocessed foods, single ingredient products and ingredients that represent more than 50% of a food - Final report - Food

включваше изследвания сред потребителите, стопанските субекти в областта на храните (ССОХ) и компетентните органи на държавите членки, както и проучвания на конкретни случаи, но също и върху други налични източници по разглеждания въпрос.

ГД „Вътрешен пазар, промишленост, предприемачество и МСП“ проведе тест сред МСП, чиито резултати са включени в проучването на FCEC.

2. ЗАДЪЛЖИТЕЛНО И ДОБРОВОЛНО ЕТИКЕТИРАНЕ

Понастоящем има задължителни правила за етикетиране на произхода в различни сектори, например за мед³, плодове и зеленчуци⁴, риба⁵ (но без рибни продукти като приготвени храни и консерви от риби), говеждо месо и продукти от говеждо месо⁶, маслиново масло⁷, вино⁸, яйца⁹ и вносно месо от домашни птици¹⁰.

Chain Evaluation Consortium (FCEC) (Проучване относно задължителното посочване на страната на произход или мястото на произход за непреработени храни, продукти с една съставка и съставки, които представляват над 50 % от дадена храна - Заключителен доклад - Консорциум за оценка на хранителната верига (FCEC) -

http://ec.europa.eu/food/food/labellingnutrition/foodlabelling/index_en.htm

³ Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 671).

⁴ Регламент (ЕО) № 1234/2007 на Съвета от 22 октомври 2007 г. за установяване на обща организация на селскостопанските пазари и относно специфични разпоредби за някои земеделски продукти („Общ регламент за ООП“) и Регламент за изпълнение (ЕС) № 543/2011 на Комисията от 7 юни 2011 г. за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕО) № 1234/2007 на Съвета по отношение на секторите на плодовете и зеленчуците и на преработените плодове и зеленчуци (ОВ L 157, 15.6.2011 г., стр. 1—163).

⁵ Регламент (ЕС) № 1379/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. относно общата организация на пазарите на продукти от риболов и аквакултури (ОВ L 354, 28.12.2013 г., стр. 1).

⁶ Регламент (ЕО) № 1760/2000 на Европейския парламент и на Съвета от 17 юли 2000 г. за създаване на система за идентификация и регистрация на едър рогат добитък и относно етикетирането на говеждо месо и продукти от говеждо месо (ОВ L 204, 11.8.2000 г., стр. 1).

⁷ Регламент за изпълнение (ЕС) № 29/2012 на Комисията от 13 януари 2012 г. относно стандартите за търговия с маслиново масло (ОВ L 12, 14.1.2012 г., стр. 14—21).

⁸ Регламент (ЕО) № 1234/2007 на Съвета от 22 октомври 2007 година за установяване на обща организация на селскостопанските пазари и относно специфични разпоредби за някои земеделски продукти (Общ регламент за ООП).

⁹ Регламент (ЕО) № 589/2008 на Комисията от 23 юни 2008 г. за определяне на подробни правила за прилагане на Регламент (ЕО) № 1234/2007 на Съвета относно стандартите за търговия с яйца, ОВ L 163, 24.6.2008 г., стр. 6—23).

¹⁰ Регламент (ЕО) № 543/2008 на Комисията от 16 юни 2008 г. относно въвеждането на подробни правила за прилагане на Регламент (ЕО) № 1234/2007 на Съвета по отношение на определени стандарти за предлагането на пазара на месо от домашни птици (ОВ L 157, 17.6.2008 г., стр. 46—87).

С регламента за ПИХП е въведено задължителното етикетиране на произхода на прясно, охладено или замразено месо от свине, овце, кози и домашни птици, като подробните условия са определени в Регламент за изпълнение (ЕС) № 1337/2013 на Комисията¹¹.

В допълнение към тези правила за задължително етикетиране на произхода ССОХ могат по своя собствена инициатива да посочват върху етикета страната или региона на произход, при условие че изпълняват приложимите разпоредби на регламента за ПИХП.

3. ОБХВАНАТИ ХРАНИ

Терминът „непреработени храни“ е определен в регламента за ПИХП, той означава храните, които не са претърпели преработка, и включва продукти, които са разделени, разделени на парчета, прерязани, нарязани на филии, обезкостени, накълцани, обелени, стрити, отрязани, почистени, обрязани, очистени от люспите, смяни, охладени, замразени, дълбоко замразени или размразени. Така например за непреработени продукти се считат брашно, ориз и нарязани зелени салати.

Регламентът за ПИХП обаче не предоставя определение на понятието „продукти с една съставка“. За целите на настоящия доклад под такива продукти се разбират продукти, които съдържат само една съставка или суровина. Примери за такива продукти са захар, доматино пюре, растителни масла с произход от само едно растение и замразени картофи за пържене, когато към тях не са добавени нито добавки, нито сол.

Регламентът за ПИХП също така не предоставя определение на понятието „съставки, които представляват над 50 % от дадена храна“, нито в него се пояснява за какво се отнася прагът от 50 % (обем, тегло и т.н.). Съставки, попадащи в тази категория, могат да бъдат например домати в даден доматиен сос, плодовете в плодови сокове или брашното в хляб (и изобщо в хлебни изделия).

4. ПРЕГЛЕД НА СЕКТОРА И НА ВЕРИГАТА НА ДОСТАВКА

4.1. Преглед на хранителния сектор на ЕС

Секторът на храните и напитките в ЕС има оборот в размер на 1,048 милиарда евро, създава добавена стойност от 206 милиарда евро и осигурява заетост на

¹¹ Регламент за изпълнение (ЕС) № 1337/2013 на Комисията от 13 декември 2013 г. за определяне на правила за прилагането на Регламент (ЕС) № 1169/2011 на Европейския парламент и на Съвета относно посочването на страната на произход или мястото на произход за прясно, охладено или замразено месо от свине, овце, кози и домашни птици (ОВ L 335, 14.12.2013 г., стр. 19).

4,2 милиона души, което го превръща в най-големия производствен сектор и водещия работодател в ЕС.

Той обхваща 286 000 предприятия, от които 99 % са МСП (включително микропредприятия).

4.2. Преглед на веригата на доставка за производство на храни

В повечето области на сектора на храните в ЕС ССОХ се снабдяват със суровини от множество източници. За стоки като например кафе или брашно различните източници на суровини са необходими, за да се поддържа желаното качество на продукта и да се избегнат разлики, които се дължат на сезонността. Друг ключов параметър е цената, а произходът на суровините често бива променян, за да се намалят разходите. Според проучването на FСЕС, при снабдяване от множество източници 50 % от ССОХ сменят произхода на използваните съставки 3 или повече пъти на година. Колкото по-сложна и комплексна е веригата на доставка, толкова по-трудно става етикетирането на произхода.

Що се отнася до изискваната от законодателството на ЕС относно безопасността на храните¹² проследимост, ССОХ трябва да са в състояние да идентифицират непосредствените си доставчици и клиенти. Обикновено тази проследимост, при която операторите разполагат с информация за етапите, които са непосредствено преди и след извършването от тях търговски дейности, е единствената, която те осигуряват, и само 29 % от ССОХ надхвърлят това изискване и създават по-широка система за проследяване.

4.3. Използване на доброволно етикетирание на произхода и схеми на ЕС за качество

Консултациите със заинтересованите страни разкриха, че в обхванатите от доклада области на сектора на храните доброволното етикетирание на произхода се прилага рядко. Ако изобщо се използват такива схеми, то това е само за малка част от общата продукция на даден продукт (например за < 1 % от общия пазар на кафе) и главно за пазарния сегмент с висока стойност. В повечето категории храни, разглеждани в доклада, продуктите, носещи лого на схемите на ЕС за качество, като например защитено наименование за произход (ЗНП), защитено географско указание (ЗГУ) или храна с традиционно специфичен характер (ХТСХ), не са преобладаващи. Тези указания невинаги посочват произхода на суровините, но могат да бъдат свързани например със специални регионални знания и умения и да се позовават на мястото на производство.

¹²

Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 г. за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните, ОВ L 31, 1.2.2002 г., стр. 1.

5. ОТНОШЕНИЕ НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ КЪМ ИНФОРМАЦИЯТА ЗА ПРОИЗХОДА НА ХРАНИТЕ

Потребителски проучвания показват, че сред аспектите, влияещи върху поведението на потребителите, етикетирването на произхода се нарежда след фактори като цена, вкус, минимална трайност/срок на годност, удобство и/или външен вид.

За разглежданите в настоящия доклад продукти интересът на потребителите да узнаят произхода им изглежда по принцип да е по-нисък, но все пак е налице при три четвърти от потребителите респонденти в рамките на проучването на FCEC. В проучването на FCEC потребителите декларираха, че посочването на мястото на отглеждане за тях е от същото значение като посочването на мястото на производство; но запитани за конкретни случаи, потребителите ясно предпочитат информацията, свързана с мястото на производство.

Преобладаващото мнозинство от интервюираните потребители биха предпочели информация за държавата на произхода.

По отношение на мотивите на потребителите да потърсят върху етикетите данни за произхода, съществуват значителни разлики между държавите членки. 42,8 % от интервюираните потребители в ЕС биха използвали указанието за произхода, за да дават предимство на национални или местни продукти пред храни с друг произход. За 12,9 % от потребителите в ЕС етикетирването на произхода означава повече гаранция по отношение на качеството на хранителния продукт. Съображения, свързани с околната среда, са в основата на интереса на около 12,8 % от потребителите в ЕС. Освен това етикетирването на произхода би успокоило 10,8 % от потребителите в ЕС относно безопасността на купуваните от тях хранителни продукти.

Трябва обаче да се отбележи, че докато някои от посочените по-горе причини за интереса от произхода на храната може да се считат за основателни (например подкрепа за местни продукти, характеристики на продукта и съображения на околната среда), други посочени причини обаче не са уместни. По-конкретно такъв е случаят, когато произходът се свързва с безопасността, тъй като всички продукти, които са произведени или внесени в ЕС, трябва да бъдат с квалификация „безопасен“. Действително гарантирането на безопасността на храните е основната цел на законодателството на ЕС в областта на храните. Одитите, извършени от отговорната служба на Комисията (Хранителна и ветеринарна служба на Генерална дирекция „Здравеопазване и безопасност на храните“) в държавите членки, предоставят множество доказателства за това, че е осигурено постоянно високо ниво на безопасност, когато се прилага законодателството на ЕС. По подобен начин се извършват одити и в трети държави, за да се гарантира, че изнасяните оттам продукти отговарят на стандартите за безопасност на ЕС.

За готовността на потребителите да плащат за информация за произхода съществуват само разпокъсани и понякога противоречиви данни, което е възможно да се дължи на неподходяща методика. Предишни проучвания относно готовността на потребителите да плащат показаха, че въпреки интереса им към определена информация потребителите не винаги са склонни да купуват продукти на по-високи цени, за да получат тази информация¹³. В проучването на FCEC обаче бе установена висока готовност за плащане по отношение на обхванатите от него продукти (+ 30 % за разграничаването „от ЕС/извън ЕС“ и + 40—50 % за указанието на държавата). Следва също така да се отбележи, че има значителна разлика между намеренията на потребителите и действителното им поведение.

6. ВЪЗМОЖНИ ВАРИАНТИ И НАЧИНИ НА ЕТИКЕТИРАНЕ НА ПРОИЗХОДА НА НЕПРЕРАБОТЕНИ ХРАНИ, ПРОДУКТИ С ЕДНА СЪСТАВКА И СЪСТАВКИ, КОИТО ПРЕДСТАВЛЯВАТ НАД 50 % ОТ ДАДЕНА ХРАНА

За целите на настоящия доклад са разгледани следните варианти:

- вариант 1: етикетирание на произхода на доброволен принцип (*статукво*);
- вариант 2: задължително етикетирание на произхода от типа „от ЕС/извън ЕС“ или „от ЕС/трета държава“;
- вариант 3: задължително етикетирание на произхода с указване на държавата членка или третата държава;
- вариант 4: задължително етикетирание с указване на други географски единици (региона).

В рамките на варианти 2, 3 и 4 бяха проучени различни начини за всяка от трите основни категории продукти:

- начин а: място на производство: Произходът се определя съгласно Митническият кодекс, т.е. държавата, където продуктът е изцяло произведен или е претърпял последната си съществена обработка;
- начин б: място на отглеждане на основната суровина, т.е. мястото на прибиране на реколтата от плодовете, зеленчуците или зърнените култури, или — за преработени рибни продукти — място на риболов;
- начин в: и двете посочени по-горе места.

¹³ Доклад на Комисията до Европейския парламент и Съвета относно задължителното посочване на държавата на произход или мястото на произход за месо, използвано като съставка (COM(2013)755).

7. АНАЛИЗ НА РАЗХОДИТЕ И ПОЛЗИТЕ ПРИ РАЗЛИЧНИТЕ ВАРИАНТИ

7.1. Въздействие върху поведението на потребителите

При вариант 1 обемът на предоставената информация за произхода ще зависи от търсенето от страна на потребителите. Този вариант няма да се отразява върху цените на храните и ще удовлетворява потребителите, които отдават голямо значение на цените на храните. При всички случаи новите правила за доброволното етикетирание на произхода ще предотвратят заблуждаване на потребителите относно истинския произход на основната съставка на храните, за които е посочен определен произход, тъй като трябва да се посочва различен произход на основната съставка.

Вариант 2 ще удовлетворява потребителите само ако те считат продукта за по-безопасен или с по-добро качество в сравнение с продукти от държави извън ЕС — което не е сигурно. Освен това този вид информация често се счита за твърде общ и не оправдаващ допълнителните разходи, които се прехвърлят към крайните потребители, дори и когато тези допълнителни разходи са по-ниски отколкото при варианти 3 и 4.

Вариант 3 вероятно ще доведе до по-голямо удовлетворение на потребителите, но и до по-голямо въздействие върху производствените разходи в сравнение със сценарий 2 и следователно до по-осезаемо повишаване на цените за потребителите. Подобно етикетирание на произхода сигурно ще се отрази и в предпочитанията към националните продукти.

Четвъртият вариант едва ли ще се предпочете от потребителите пред варианта да се посочва държавата на произход. Освен това се очаква, че този вариант ще доведе до много по-високи допълнителни разходи за ССОХ, а следователно и по-високи цени за потребителите.

7.2. Икономическо въздействие

След като ССОХ поставят под въпрос осъществимостта на вариант 4 и потребителите не проявяват по-голям интерес към него в сравнение с вариант 3, докладът разглежда само икономическото въздействие от първите три варианта.

Тъй като проучването се занимава с широк диапазон от категории храни, не беше възможно данните за икономическото въздействие да бъдат агрегирани. Поради това количественото определяне на икономическите последици беше оставено на равнището на проучванията на конкретни случаи и е отчетено в проучването на FCEC.

7.2.1. Оперативни разходи на ССОП

При вариант 1 оперативните разходи ще останат на сегашното ниво. При варианти 2 и 3 ССОХ, които избират само един източник за снабдяване или

ограничен брой места на произход, ще са изправени пред допълнителни оперативни разходи (еднократни и повтарящи се) поради необходимото адаптиране на практиките за снабдяване, системите за проследяване, производствения процес, опаковането и търговските практики. При вариант 3 оперативните разходи в областите, където броят на различните места на произход не е висок, ще се увеличат приблизително с 10—15 %, но в много случаи това увеличение може да достигне и 30 %.

Някои от тези разходи ще бъдат намалени, ако се избере вариант 2, или ако вариант 3 се прилага с възможността да се посочват няколко държави върху етикета (т.е. за даден продукт да е възможно да се посочат смесен произход или различни територии на произход, които биха могли да бъдат изредени едно след друго по време на производството). Освен това според оценката на ССОХ указанието на мястото на производство по принцип е свързано с по-малко разходи отколкото указанието на мястото на отглеждане, тъй като броят на местата на производство е по-малък в сравнение с броя на местата на произход на суровини и следователно не се изисква толкова широкообхватна система за проследяване.

7.2.2. Въздействие върху вътрешния пазар и международната търговия

При вариант 2 не се очакват последици за вътрешния пазар, тъй като този вариант не прави разлика между отделните държавите членки на произход. Може да има обаче последици за международната търговия, в зависимост от реакцията на потребителите на етикетирането от типа „от ЕС/извън ЕС“, както и от адаптирането на практиките за снабдяване на ССОХ, а това поставя въпроси по отношение на международните търговски споразумения, които съществуват за някои обхванати от проучванията продукти, например за захарта. Освен това трети държави подчертаха загрижеността си относно потенциалната загуба за износа към ЕС поради допълнителни разходи за производство и етикетирание, и също така поради очаквано преминаване на ССОХ от ЕС към доставчици от ЕС.

При вариант 3 към сходното въздействие върху международната търговия като при вариант 2 ще се добави и рискът от въздействие върху вътрешния пазар, с възможна национализация на хранителните вериги, тъй като почти половината от потребителите респонденти посочиха, че биха предпочели продукти от своята страна. Въпреки че при този вариант продуктите на ЕС могат да се възползват от предпочитанията на потребителите на пазара на ЕС, допълнителната тежест и липсата на гъвкавост в практиките за снабдяване ще бъдат в ущърб на ССОХ от ЕС на международния пазар.

7.2.3. Административна тежест за предприятията

За ССОХ, които работят със суровини с различен произход, документирането на произхода на отделните доставки и адаптирането на системата за

проследяване ще бъдат свързани с допълнителни административни тежести. Фиксираните разходи ще представляват съществена част от допълнителната тежест и по този начин ще се отразят в по-голяма степен на МСП. Само МСП, които се снабдяват от един единствен източник или от ограничен брой територии на произход, няма да са засегнати.

Вариант 1 би довел до незначителна административна тежест, и то само за предприятията, които предоставят произхода на крайния хранителен продукт, когато това място на произход се различава от това на основната(ите) съставка(и). Общата тежест при вариант 2 се оценява по-ниска от тази при вариант 3, като за начин а ще бъде по-ниска отколкото за начин б.

7.2.4. Допълнителна тежест за органите на публичната власт

Оценките на държавите членки по отношение на разходите за допълнителни проверки от страна на публичните органи се различават много едни от други. Ако се приеме, че финансовите средства, които се предоставят от държавния бюджет на контролните органи, не се увеличават, подобни нови правила може да доведат до намаляване на честотата на проверките или до промяна в приоритетите, което — в съчетание с липса на аналитични методи за проверка на произхода на храните — в крайна сметка може да повиши риска от измама.

7.2.5. Разходи за потребителите

Според проучването на FCEC предоставянето на информация за произхода се очаква да доведе до повишени разходи, които сигурно ще бъдат прехвърлени главно върху потребителите. Съгласно проучването тези повишавания на разходите може да варират от незначително до съществено, в зависимост от конкретния хранителен продукт, съответната област от хранителния сектор, но и в зависимост от държавата членка.

При вариант 1 е малко вероятно да се стигне до общо увеличение на цените. Само продуктите, носещи доброволно информация за произхода, може евентуално да бъдат засегнати.

При варианти 2 и 3 вероятно ще се стигне до общо увеличение на цените за потребителите, като при вариант 3 то ще бъде доста по-голямо. По този начин вариант 3 — а в по-малка степен и вариант 2 — може да доведе до намаляване на потреблението на разглежданите в доклада храни, ако увеличението на разходите е значително, или до това, че потребителите трябва да отделят по-голям бюджет за закупуване на тези храни, които често са основни.

Освен това следва да се отбележи, че при вариант 3, поради реорганизацията на производствената верига на хранителните продукти, национализацията на хранителната верига може да има въздействие върху заетостта, в някои случаи положително, в други — отрицателно.

7.2.6. Въздействие върху околната среда

Въвеждането на правила за задължително посочване на информация за произхода може да доведе до нарастване на разхищаването на храни и по-ниска енергийна ефективност поради увеличаването на броя на производствените линии или производствените партии, увеличаването на броя на различните хранителни продукти (складови единици) на пазара на ЕС, и на броя на дистрибуторските вериги, необходими за разпределението на тези продукти. Това въздействие ще бъде много по-изразено при вариант 3 в сравнение с вариант 2, докато при вариант 1 няма да има въздействие или само минимално.

Въпреки това варианти 2 и 3 биха могли да стимулират потреблението на предимно местно произведени продукти, което може да има положително въздействие върху околната среда чрез ограничаване на потенциалното замърсяване от транспорта.

7.3. Разходи и ползи на отделните варианти

В таблицата по-долу е дадено обобщение на предимствата и недостатъците на различните варианти за етикетирането на произхода.

Варианти		Въздействие върху потребителите (според проучването на FCEC)	Икономическо въздействие (според проучването на FCEC)
Вариант 1 — запазване на доброволното етикетиране на произхода	Разходи	Не гарантира системно информиране на потребителите за произхода	Допълнителните оперативни разходи се запазват минимални Ограничена административна тежест за предприятията и органите на публичната власт Никакви или ограничени увеличения на цените
	Ползи	Цените на храните остават на сегашното ниво, освен когато се прилага доброволно етикетиране на произхода и произходът на основната съставка се различава от този на продукта Потребителите, които не придават особено значение на произхода, не трябва да поемат допълнителните разходи, свързани с посочването на произхода Потребителите, които се интересуват от информация за произхода, могат да изберат	Не води до сегментация на вътрешния пазар и следователно няма въздействие върху търговията в рамките на ЕС Липсата на допълнителна административна тежест позволява да се запази конкурентоспособността на ССОХ от ЕС на международния пазар

Варианти		Въздействие върху потребителите (според проучването на FCEC)	Икономическо въздействие (според проучването на FCEC)
		продукти със съответната информация	
Вариант 2 — задължително етикетирание на произхода от типа „от ЕС/извън ЕС“ или „от ЕС/трета държава“	Разходи	<p>Информацията за произхода не е много изразителна, тъй като е много обща</p> <p>Информацията може да предизвика допълнителни въпроси за по-точния произход на храните, дори сред потребителите, които а priori не са искали такава информация, което може да доведе до известно разочарование</p> <p>Допълнителните разходи за посочването на произхода вероятно се прехвърлят на потребителите</p>	<p>За ССОХ възникват известни оперативни разходи за адаптирането на веригата на доставка и производството</p> <p>За повечето области тези разходи се оценяват да бъдат незначителни до умерени за начин а, и умерени до високи за начини б и в</p> <p>Допълнителна административна тежест за предприятията и органите на публичната власт, но по-ниска, отколкото при вариант 3</p>
	Ползи	<p>Гарантира системно информиране на потребителите за произхода</p> <p>Може да се възприеме като знак за качество и безопасност на храните</p>	<p>Повече гъвкавост в сравнение с вариант 3 по отношение на практиките за снабдяване</p> <p>Тъй като качеството и безопасността на храните от ЕС са признати, това може да допринесе за по-добра позиция на хранителни продукти от ЕС в международната търговия</p>
Вариант 3 — задължително етикетирание на произхода с указване на държавата членка или третата държава	Разходи	<p>Въздействието върху цените на крайните продукти е значително по-високо, отколкото при вариант 2</p> <p>Може да окаже въздействие върху бюджета, който потребителите отделят за храните, тъй като тези разпоредби обхващат голям брой продукти</p>	<p>Всички ССОХ са изправени пред повишени оперативни разходи поради дублирането на складови съоръжения, разпокъсването на производствените процеси, по-сложните системи за проследяване и промените в етикетите</p> <p>Според проучването на FCEC оперативните разходи в областите, където броят на различните територии на произход не е висок, се увеличават приблизително с 10—15 %, но в много случаи това увеличение може да достигне и 30 %</p> <p>Административната тежест за ССОХ и контролните органи е по-висока, отколкото при вариант 2</p>

Варианти		Въздействие върху потребителите (според проучването на FCEC)	Икономическо въздействие (според проучването на FCEC)
			Води до по-голяма сегментация на пазара на отделните области в хранителния сектор, до национализация на хранителната верига и по-ниска конкурентоспособност на международния пазар
	Ползи	Гарантира системно информиране на потребителите за произхода Повишава на доверието на потребителите в храните	Може да насърчи продажбата на определени вътрешни продукти вследствие на „национализъм по отношение на храните“
Вариант 4 — задължително етикетирание на произхода с указване на по-ниско ниво (регион)		Няма по-голям потребителски интерес в сравнение с вариант 3	По-голямо въздействие в сравнение с вариант 3

8. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Сред факторите, които оказват влияние върху решенията на потребителите за покупки, интересът към етикетирането на произхода се нарежда след цената, вкуса, минималната трайност/срока на годност, удобството и/или външния вид. Дори като се има предвид, че от две трети до три четвърти от потребителите заявяват, че са заинтересовани да се етикета произходът за непреработени храни, продукти с една съставка и съставки, които представляват над 50 % от дадена храна, то този интерес е по-нисък, отколкото за категории храни като месо, месни продукти или млечни продукти.

Потребителите свързват информацията за произхода с различни други аспекти на продукта, като например качеството, безопасността и опазването на околната среда, и също така заявяват, че биха купували национални продукти, за да подпомагат икономиката на страната си, като в това отношение има обаче съществени различия между държавите членки. При информацията за произхода те биха предпочели посочването на конкретната държава на произход вместо само „от ЕС/извън ЕС“ и изглежда са заинтересовани повече от мястото на производство, отколкото от мястото на отглеждане на суровините.

Непреработените храни, продуктите с една съставка и съставките, които представляват над 50 % от дадена храна, представляват категории храни с много различни продукти, при които интересът на потребителите от информация за произхода и икономическото въздействие от задължително етикетирание за произход варират значително.

Веригите на доставка за разглежданите в доклада три категории храни показват, че произходът на съставките често се променя с цел запазване на ниски покупни цени и на качеството на крайния продукт. Поради това задължителното етикетирание на произхода на равнище ЕС и още повече на равнище държава е твърде сложно за прилагане в много области на хранителния сектор и би довело до значително увеличение на производствените разходи, което в крайна сметка ще бъде прехвърлено на потребителите.

Етиктирането на произхода на доброволен принцип би представлявало варианта с най-малко неблагоприятни последици за пазара и би запазило разходите за продуктите на сегашното ниво. Той не би предоставил задоволително решение за потребителското търсене на систематична информация за произхода, но при желание потребителите биха могли да изберат храни, за които стопанските субекти в областта на храните доброволно са предоставили информация за произхода. Във сравнение със задължителното етикетирание на произхода с указване на държавата, задължителното етикетирание на произхода от типа „от ЕС/извън ЕС“ или „от ЕС/трета държава“ води до по-слабо увеличение на производствените разходи, по-малко тежест както за стопанските субекти в областта на храните, така и за компетентните органи на държавите членки, но пък и удовлетворението на потребителите би било по-ниско. За разлика от задължителното етикетирание на произхода от типа „от ЕС/извън ЕС“ или „от ЕС/трета държава“, задължителното етикетирание на произхода с указване на държавата би имало съществено въздействие върху вътрешния пазар и може би на определени пазари би увеличил потреблението на местни храни.

И двата варианта на задължително етикетирание биха могли да имат въздействие върху международните доставки на храни и неблагоприятни последици за съществуващите търговски споразумения с трети държави. Допълнителни правила за етикетирание могат да намалят конкурентоспособността на стопанските субекти в областта на храните от ЕС на международния пазар, като същевременно стопанските субекти в областта на храните от трети държави са загрижени във връзка с евентуални допълнителни производствени разходи и загуба на износ към ЕС, тъй като потребителите биха предпочели храни с произход от ЕС.

И накрая, задължителното етикетирание на произхода би представлявало допълнителна тежест за компетентните органи на държавите членки, по-

специално в условията на сегашната икономическа среда, ако трябва да поемат нови контролни функции във връзка с такива допълнителни изисквания.

Пред този фон и предвид политиката на Комисията за по-добро законотворчество, доброволното етикетирание на произхода в съчетание с вече съществуващите системи за задължително етикетирание на произхода на определени храни или категории храни изглежда като най-подходящо решение. То запазва продажните цени на сегашното ниво и същевременно позволява на потребителите да избират продукти със специфичен произход, ако го желаят, без да бъдат засегнати конкурентоспособността на стопанските субекти в областта на храните, вътрешният пазар и международната търговия.